

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням двадцять п'ятої сесії
Заводської міської ради
восьмого скликання за № 4
від «14» грудня 2022 року

**ЕКОЛОГІЧНА ПРОГРАМА
НА 2023 РІК**

Екологічна програма Заводської територіальної громади на 2023 рік підготовлена на підставі діючого в Україні природоохоронного законодавства, нормативних актів Кабінету Міністрів України та спрямована на створення екологічно безпечних умов життєдіяльності населення Заводської територіальної громади.

При розробці Програми використані пропозиції Виконавчого комітету Заводської міської ради, депутатського корпусу міської ради.

Загальні відомості.

Термін екологія виник понад 100 років тому. Його ввів німецький біолог Ернст Гекель. У точному перекладі це слово означає «вчення про будинок» і характеризує взаємодію живих організмів з середовищем їхнього існування. До середини ХХ століття, у міру зростання техногенного навантаження, виникла нова проблема в науці – охорона навколишнього природного середовища, середовища в якому ми живемо, середовища з яким ми взаємодіємо, середовища від якого залежить наше здоров'я і життя.

Поєднання незайманості, безпеки навколишнього природного середовища, отримання від нього всіх благ, які покращують і роблять безпечним наше життя і є завданням цієї програми.

Проблеми і перспективи екологічного розвитку.

В останні десятиліття проблема охорони природи стала актуальною на всій планеті. Люди все більше почали усвідомлювати, що у світі, де так багато негараздів та стан довкілля надалі погіршується, неможливі здорове суспільство та економіка.

У містах для життя людини є все необхідне: житло, робота, транспорт, можливості для освіти та охорони здоров'я. Проте природне середовище населених пунктів, особливо в містах, істотно змінене, що шкідливо відбивається на здоров'ї та самопочутті людей. Промисловість щороку викидає в атмосферу мільйони тонн твердих та газоподібних речовин. Стан атмосфери значно погіршується викидами в повітря великої кількості продуктів неповного згоряння палива з двигунів автотранспорту. Загалом, за даними ВООЗ, майже 700 млн. людей живе в умовах, де забруднення повітря небезпечне для здоров'я. Звідси і виникає потреба подихати свіжим тонізуючим повітрям, якого людині потрібно 15-20 кг на добу.

Актуальна для міст та промислових центрів ще одна проблема – шумове забруднення середовища. Боротьба з гуркотом, скреготом, свистом є тепер серйозним екологічним та соціальним питанням. Шум природного середовища – шелест дерев, дзюрчання струмка, спів птахів, звуки дощу – позитивно впливає на нервову систему, залози внутрішньої секреції, м'язи.

Найбільш активно поглинає звукові хвилі та знижує рівень шуму ліс. Він шкідливих для людини звуків не продукує, а навпаки, благотворно впливає на її слуховий апарат і психіку.

Загалом відпочинок серед природи компенсує багато негативних факторів міського середовища. Адже є тільки один спосіб співіснувати з природою – це пізнавати її закони і узгоджувати з ними свої дії. У протилежному випадку суспільству врешті загрожує глобальна екологічна катастрофа. Від розв'язання проблем екології та обґрунтованого і ефективного природокористування залежать темпи економічного розвитку нашої держави та нашого міста зокрема.

Концепція стабілізації розвитку вимагає витрати частини суспільної праці на підтримку параметрів навколишнього середовища і на зміну

виробничих процесів, які спричиняють негативний вплив на навколишнє середовище.

Мета і завдання програми.

Мета програми – проведення ефективної і цілеспрямованої діяльності організації і координації заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів на перспективу.

Програма покликана визначити стратегічні напрямки для покращення екологічної ситуації довкілля та розробити підходи і механізми розв'язання екологічних проблем населених пунктів Заводської громади.

Основним завданням є:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;
- гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей;
- запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів та комплексів;
- обов'язковість екологічної експертизи;
- гласність і демократизм при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;
- науково-обґрунтоване нормування впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище;
- безоплатність загального та платність спеціального використання природних ресурсів для господарської діяльності;
- поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;
- зменшення на 70-75 % об'ємів скидів забруднюючих стічних вод у поверхні водойми всіма джерелами скидів, а особливо з об'єктів промислових підприємств та комунального господарства;
- зниження рівня забрудненості довкілля до допустимих санітарних норм за рахунок будівництва нових очисних споруд для стічних каналізаційних вод та за рахунок реконструкції підприємств, утилізації відходів виробництва, безперебійної і більш ефективної роботи пилогазоуловлюючого обладнання;
- проведення технічного переобладнання підприємств тільки після державної екологічної експертизи, забезпечення встановлення необхідного пилогазолуловлюючого обладнання;
- з метою забезпечення охорони підземних вод від забруднення, посилення роботи по встановленню і дотриманню зон санітарної охорони водозаборів, своєчасному тампонажу недіючих свердловин;

- проведення комплексу робіт по впорядкуванню полігону твердих побутових відходів, по зменшенню його впливу на навколишнє природне середовище.

Вирішення висвітлених питань можливе лише при наявності фінансування Програми з державного, місцевого та міського бюджетів. З бюджету громади щороку на відповідно заплановані заходи планується виділяти необхідні кошти.

Характеристика території Заводської громади

Заводська міська територіальна громада станом на 01.01.2022 року має наступні характеристики:

- площа території складає 193,829 км²;
- кількість жителів громади становить 11 324 осіб;

кількість населених пунктів – 11, з них: 1 місто і 10 сіл, а саме:

- м. Заводське, с. Вишневе,
- с. Піски, с. Яремівщина, с. Шевченки (Пісківський старостинський округ);
- с. Бодаква, с. Хрулі, с. Пісочки, с. Червоні Луки, с. Заморіївка, с. Нижня Бодаківка (Бодаквянський старостинський округ).

Адміністративним центром громади є місто Заводське, яке розташоване на відстані 70 км від районного центру м. Миргорода та 160 км від обласного центру – м. Полтава. Місто Заводське є промисловим населеним пунктом, яке розташоване на півночі Полтавської області України, в межиріччі річок Сула та Артополот в лісостеповій зоні. Через місто проходить залізнична лінія Бахмач – Кременчук, Південної залізниці зі станції Сула.

На території громади працює більше 200 суб'єктів господарської діяльності різних форм власності. Функціонує три ліцеї та одна гімназія, три заклади дошкільної освіти, відокремлений структурний підрозділ «Лохвицький механіко-технологічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету», чотири будинки культури та два сільських клуби, дитяча мистецька школа, п'ять бібліотек, чотири АЗПСМ та три ФАПи.

Село Піски (центр Пісківського старостату) знаходиться на лівому березі річки Сула, в місці впадання в неї річки Артополот, вище за течією на відстані 2 км розташоване місто Заводське, нижче за течією на відстані 1 км розташоване село Пісочки. Річка в цьому місці звивиста, утворює лимани, стариці та заболочені озера. Через село проходить залізниця зі станцією «Лохвиця».

Село Бодаква (центр Бодаквянського старостату) розташоване на лівому березі річки Сули, при злитті з нею річки Бодакви.

Через Бодакву проходить залізнична дорога Кременчук – Бахмач зі станцією «Бодаква».

Територія громади розташована в смузі чорноземів, що є характерним для лісостепової зони, ґрунти переважно малогумусний чорнозем. В той же

час певні гідрографічні умови обумовлюють розмаїтість ґрунтового покриву. Так, в місцях, наближених до річки Сула та інших понижених зволжених ділянках мають місце ґрунти – лугові солонцюваті, лугові болотні, торф'яники, солонці лугові та їх комплекси. Ці території є сприятливими для пасовищ та сіножатей. У випадку їх осушення можливе використання під овочеві, технічні культури та кормові угіддя.

До основних природних ресурсів громади можна віднести значні поклади вуглеводнів що знаходяться на території громади.

Стан навколишнього природного середовища населених пунктів громади

Нинішню екологічну ситуацію в населених пунктах громади можна охарактеризувати як задовільну. Дещо ускладнену ситуацію маємо в самому місті. Незважаючи на припинення діяльності окремих промислових підприємств, продовжується забруднення ґрунту, водних джерел, атмосферного повітря, яке, хоч і сповільнилося, але може досягти такого рівня, коли воно може негативно впливати на здоров'я людини, рослинний і тваринний світ.

Тому сьогодні особливої актуальності набуває питання захисту навколишнього природного середовища від антропогенного впливу.

Найбільшими забруднювачами земель є промислові підприємства, нафтогазові свердловини, населення в населених пунктах громади. В селах – сільськогосподарські підприємства, які в своїй діяльності використовують хімічні засоби для обробітки полів поблизу населених пунктів.

На сьогодні основним забруднювачем на території громади є підприємство КП «Комунсервіс», яке спільно з ТДВ «Червонозаводський хлібозавод», ТОВ «Лохвицький комбікормовий завод», ПАТ «Склоприлад», ТОВ «КАІС» (у відповідності до укладених договорів на водовідведення) скидає рідкі побутові відходи на територію колишніх відстійників спиртового виробництва (при цьому місто власних очисних споруд водовідведення не має). При цьому, рідкі побутові та промислові відходи очищаються шляхом випаровування рідини в повітря та фільтрацію через ґрунт.

На території населених пунктів періодично виникають стихійні звалища безхазяйних відходів.

На екологічну якість території у загальному масштабі впливають такі головні складові: атмосферне, акустичне, електромагнітне забруднення та забруднення ґрунтів.

Атмосферне забруднення

Висока концентрація промисловості та інтенсивний рух транспорту призвели до створення в населених пунктах громади досить високого рівня атмосферного забруднення.

В місті головними джерелами забруднення повітря є ТОВ «ЕЛЕВАТОР-АГРО» для сушіння та зберігання зернових культур ПАТ «Компанія Райз», АТП «ТОВ Європа-Транс ЛТД» ТОВ «Лохвицький комбікормовий завод», ПАТ «Склоприлад», УАСП ТОВ «КАІС», автотранспорт та залізничний транспорт, котельні.

У великій кількості викидаються в атмосферу оксид та діоксид вуглецю з підприємств, котелень та автотранспорту.

Серед забруднюючих речовин також:

- оксид та діоксид азоту;
- сірчаний ангідрид;
- аміак;
- пил деревини, сміття зерна;
- сірчана, азотна, соляна кислоти;
- бензопирен ;
- мікроорганізми;
- ацетон;
- формальдегід.

ПАТ «Склоприлад», АТП «ТОВ Європа-Транс ЛТД», ТОВ «ЕЛЕВАТОР-АГРО», УАСП ТОВ «КАІС», ТОВ «Агросервіс», котельні знаходяться в центральній частині міста, поблизу житлової забудови.

Забруднювачами повітря та ґрунтів є очисні споруди, відстійники підприємств та КП «Комунсервіс».

Забруднення ґрунтів

Розгорнута система дослідження стану ґрунтів населених пунктів громади - відсутня.

Електромагнітне забруднення

Головним серед джерел електромагнітного забруднення населених пунктів громади є лінії електропередач ПЛ-110 кВ та електростанція 110/6 кВ «Заводська».

ПЛ-110 кВ має охоронну зону 20 м в обидві сторони від проекції крайніх проводів, знаходиться серед житлової забудови.

Акустичне забруднення

Головними джерелами шуму в кварталах забудови населених пунктів громади є автомобільний транспорт, залізничний транспорт (м. Заводське та с. Піски), ПАТ «Склоприлад», АТП «ТОВ Європа-Транс ЛТД», ТОВ «ЕЛЕВАТОР-АГРО», УАСП ТОВ «КАІС», ТОВ «Лохвицький комбікормовий завод».

Параметри вулиць, що використовуються як магістралі, не дозволяють захистити від шуму та забруднення прилеглу забудову.

Поліпшення санітарно-гігієнічних і протиепідеміологічних умов проживання населення.

З метою покращення санітарно-гігієнічних і протиепідеміологічних умов проживання населення пріоритетними є наступні заходи:

- проводити лабораторні дослідження сільськогосподарської продукції на вміст нітратів, встановлювати суворий контроль за якістю питної води в колодязях, розвивати та поліпшувати мережі водопостачання в житловій зоні, забезпечувати споживання населенням якісної питної води;
- підтримувати житлові та промислові зони населених пунктів в належному санітарному стані;
- проводити заходи по запобіганню в населених пунктах створення умов для епізоотій;
- проводити санітарну вирубку дерев (сухих, вражених омелою, які загрожують життю людей та будівлям);
- проводити своєчасне виявлення та знищення бур'янів, особливо амброзії - полинолистої;
- через засоби масової інформації періодично звертатись до населення з роз'ясненням про шкоду від спалювання бур'янів, листя, відходів сільськогосподарських рослин;
- своєчасно очищати та підтримувати в належному стані стічні канали;
- підтримувати в належному стані полігон твердих побутових відходів.
- проводити профілактичні заходи по попередженню підтоплення будинків, особливо в весняний час.

Поводження з відходами

З метою зменшення впливу відходів на навколишнє природне середовище необхідно планомірно щороку запроваджувати заходи, які б могли зменшувати негативний вплив на повітря, воду, ґрунт.

Для цього необхідно:

- розробити схему санітарного очищення населених пунктів громади по маршрутах;
- організувати збирання і видалення побутових відходів, а також запровадити роздільне збирання корисних компонентів цих відходів (по можливості залучити кошти з державного та місцевого бюджету); придбання спеціалізованих контейнерів, підтримувати в належному стані контейнерні майданчики;
- по можливості стимулювати суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами (оренда землі на пільгових умовах);
- здійснювати координацію діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, які знаходяться на території громади в межах компетенції;
- визначити в установленому законом порядку розмір платежів за розміщенням відходів;

- здійснювати контроль за раціональним використанням та безпечним поводженням з відходами на території громади;
- систематично проводити ліквідацію несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;
- сприяти в пропагуванні законодавства про відходи серед населення, стимулювати залучення населення до збирання і заготівлі ресурсноцінних відходів;
- постійно здійснювати контроль за впорядкуванням та утриманням в належному санітарному стані полігону твердих побутових відходів громади.

Висновки

Сучасна екологічна ситуація в Заводській громаді потребує виконання ряду заходів організаційного і технічного напрямків, які частково стримуватимуть подальше наростання негативних процесів деградації довкілля.

Заводській громаді притаманні як специфічні так і неспецифічні екологічні проблеми.

Конкретизуючи найвагоміші чинники екологічного стану, слід перш за все виділити такі:

- значна кількість автомобільного транспорту з низькими екологічними параметрами автомобілів призводить до стабільно високого рівня шкідливих викидів в атмосферу;
- забезпечення населення питною водою, яка відповідала б гігієнічним вимогам;
- санітарно-епідеміологічна безпека місць масового відпочинку.

Не менш значущими є проблеми покращання стану зеленої зони населених пунктів громади, захист від впливу фізичних та геологічних факторів.

Стабілізація і покращення екологічної ситуації в населених пунктах повинна здійснюватися за такими напрямками:

- реалізація комплексу організаційно-технічних заходів щодо забезпечення ефективної експлуатації суб'єктів господарської діяльності та природоохоронних об'єктів за неухильного дотримання природоохоронного законодавства, що повинно призвести до повного використання наявного природоохоронного потенціалу;
- реалізація комплексу першочергових технічних заходів щодо введення в дію об'єктів, які будуються або запроектовані в комунальному господарстві та промисловості;
- виконання програм структурної і технологічної перебудови промисловості та програм щодо впровадження високоефективних систем очищення стічних вод, оборотного та повторного використання, ефективних систем очищення викидів в атмосферу, утилізації промислових і побутових відходів.

Для забезпечення екологічної безпеки мешканців необхідно вже найближчим часом здійснити такі заходи:

- продовження поетапної реалізації Програми реорганізації поводження з побутовими та негабаритними відходами, переоснащення засобів їх зберігання та транспортування;
- розробка проектно-кошторисної документації будівництва очисних споруд м. Заводське (каналізаційні мережі), реконструкція каналізаційної мережі, заміна обладнання каналізаційних насосних станцій.
- створити організаційно – економічні умови для впровадження кращих світових і вітчизняних зразків техніки і технологій, приступити до реалізації програм та проектів щодо енерго- та ресурсозбереження.

Проте, слід мати на увазі, що для прийняття оптимальних управлінських рішень, необхідно мати адекватну інформацію про стан компонентів довкілля, фактичні та гранично допустимі навантаження на екосистему населених пунктів громади.

В результаті реалізації Програми буде забезпечено:

- економію паливно-енергетичних ресурсів;
- зменшення шкідливих викидів від генеруючих об'єктів теплопостачання;
- зменшення викидів в атмосферу;
- покращання водопостачання та якості питної води;
- припинення забруднення річок та інших водойм громади стічними водами;
- використання побутових і промислових відходів як вторинної сировини;
- покращання озеленення території населених пунктів громади;
- залучення об'єднань громадян до здійснення екологічних програм і різних природоохоронних заходів та використання громадської думки в процесі прийняття екологічно значущих рішень.